

Joanna Mrozek

Fundacja Młodzieżowej Przedsiębiorczości

„Dzień przedsiębiorczości” – szansą na lepsze przygotowanie uczniów szkół ponadgimnazjalnych do wejścia na rynek pracy

Niniejszy tekst prezentuje jedną z inicjatyw Fundacji Młodzieżowej Przedsiębiorczości, mającą na celu kształtowanie i promowanie postaw przedsiębiorczości, kreatywności i inicjatywy wśród młodzieży, a także przygotowanie jej do funkcjonowania w warunkach zmiennego rynku pracy. U jego podstaw tkwi przekonanie, że najlepszą metodą nauczania przedsiębiorczości jest uczenie przez praktykę, i to uczenie we współpracy ze środowiskiem przedsiębiorców. To przekonanie stanowi istotę działalności Fundacji Młodzieżowej Przedsiębiorczości, która przygotowuje dzieci i młodzież do życia w warunkach gospodarki rynkowej i społeczeństwa obywatelskiego. Prowadzone przez Fundację programy edukacyjne pozwalają młodzieży lepiej zrozumieć zasady ekonomii i funkcjonowania biznesu, a także doskonalić umiejętności praktyczne. Rozwijają w uczniach umiejętność krytycznego myślenia, kształtują aktywny stosunek do życia, uczą kreatywności, efektywnej komunikacji i pracy w grupie.

Fundacja Młodzieżowej Przedsiębiorczości działa w ramach Junior Achievement Worldwide – najstarszej (powstałej w 1919 r.) i najszybciej rozwijającej się na świecie organizacji zajmującej się edukacją ekonomiczną młodzieży w ponad stu krajach. Dotychczas z programów Fundacji w Polsce skorzystało 1624 tys. uczniów. W roku szkolnym 2007/2008 wzięło w nich udział ponad 750 tys. uczniów.

Fundacja Młodzieżowej Przedsiębiorczości działa we współpracy ze środowiskiem przedsiębiorców, Centralnym Ośrodkiem Doskonalenia Nauczycieli, Ministerstwem Edukacji Narodowej i Narodowym Bankiem Polskim. Umożliwia uczniom udział w wielu konkursach krajowych i międzynarodowych, takich jak: Europejski Konkurs na Najlepsze Młodzieżowe Miniprzedsiębiorstwo, Letni Obóz Przedsiębiorczości i Global Business Challenge. Mogą oni wspólnie uczyć się, pracować i konkurować z młodzieżą z całego świata. Młodzi ludzie mają także możliwość uczestniczenia w międzynarodowych konkursach organizowanych przez Fundację w internecie.

W 2007 r. Junior Achievement Worldwide uznał Fundację Młodzieżowej Przedsiębiorczości za najlepiej rozwijającą się organizację tego typu na świecie.

Aktualnie Fundacja realizuje 12 programów i projektów edukacyjnych dla młodzieży szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Jednym z nich jest „Dzień przedsiębiorczości” – program, który w polskich szkołach ponadgimnazjalnych odniósł ogromny sukces. Sprzyja on podejmowaniu przez młodych ludzi trafnych decyzji dotyczących ich dalszej drogi edukacyjnej i zawodowej. Poprzez kilkugodzinne praktyki w wybranym miejscu pracy uczniowie mają możliwość zweryfikowania swoich wyobrażeń o wymarzonym zawodzie, zapoznania się w praktyce z jego specyfiką oraz pozyskania informacji o wymaganym wykształceniu, umiejętnościach i predyspozycjach niezbędnych do jego wykonywania. Te doświadczenia są następnie analizowane podczas lekcji w szkole.

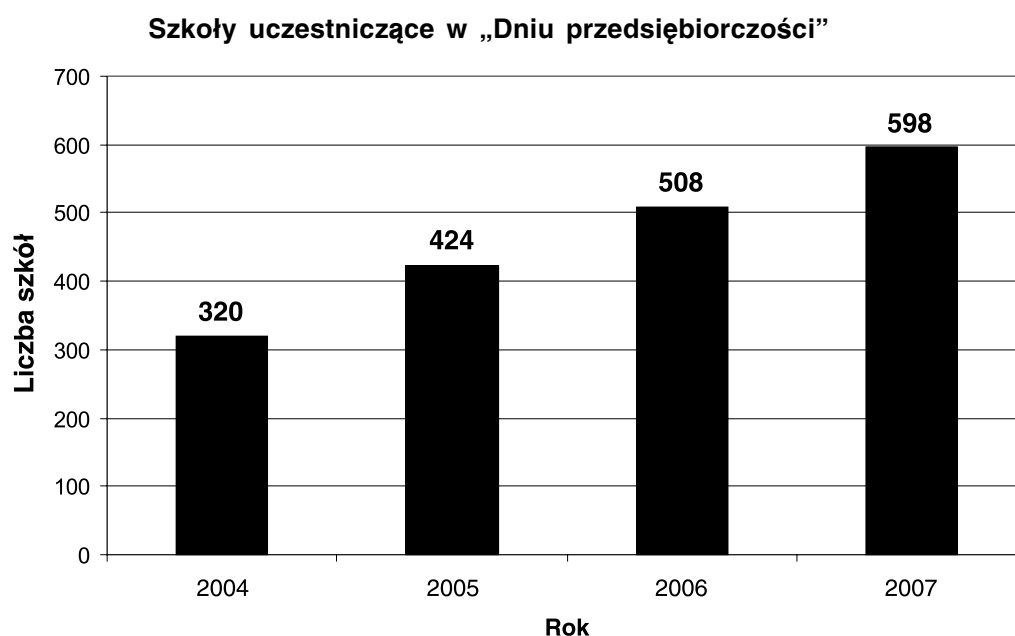
Ideą „Dnia przedsiębiorczości” jest włączenie środowisk przedsiębiorców w edukację młodzieży, zbudowanie „mostów” między szkołą a miejscem pracy, uświadomienie młodym ludziom konieczności dostosowywania się do zmieniających się warunków rynku pracy oraz wyposażenie młodzieży w umiejętności umożliwiające świadome rozpoczęcie pracy i dorosłego życia.

Program wpisał się już na stałe do kalendarza polskich szkół, mimo to na początku każdego roku szkolnego przypomina się szkołom o możliwości przystąpienia do kolejnej edycji. W tym celu podczas warsztatów i szkoleń dla nauczycieli rozprowadzane są ulotki o projekcie, ustawicznie prowadzi się korespondencję elektroniczną ze szkołami, placówkami edukacyjnymi, ośrodkami doskonalenia nauczycieli, zamieszcza stosowne artykuły w prasie ogólnopolskiej, lokalnej i branżowej (zwłaszcza skierowanej do środowisk szkolnych).

Tylko w ostatnim roku szkolnym w programie „Dzień przedsiębiorczości” wzięło udział ponad 39 tys. uczniów z 598 szkół ponadgimnazjalnych w całym kraju. Przez cztery kolejne edycje programu liczba zaangażowanych szkół wzrosła blisko dwukrotnie.

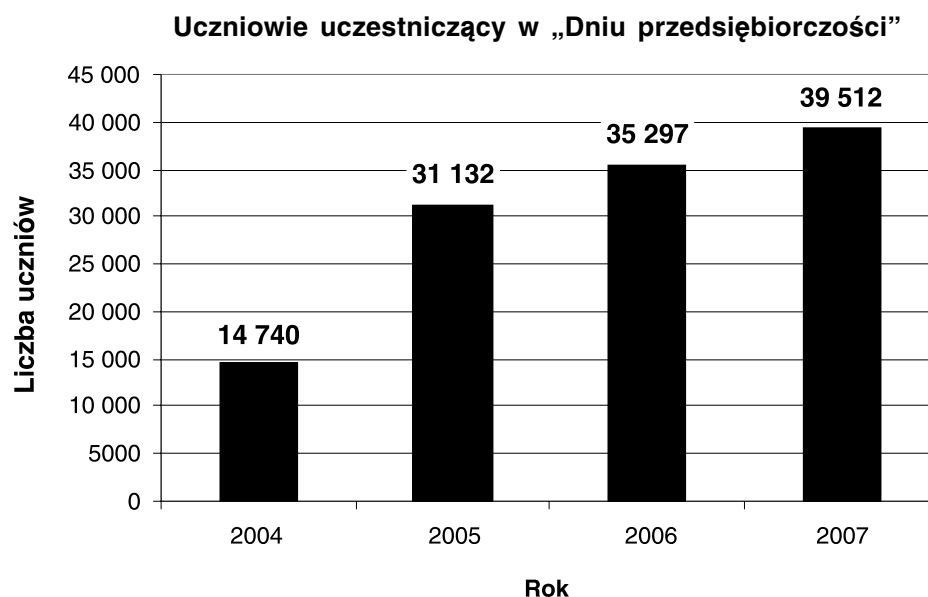
Wykresy przedstawiają proces angażowania się szkół i uczniów w projekt „Dzień przedsiębiorczości” w latach 2004–2007 (ryc. 1 i 2).

Ryc. 1. Szkoły uczestniczące w „Dniu przedsiębiorczości” w latach 2004–2007

Źródło: opracowanie autorki.

Ryc. 2. Uczniowie uczestniczący w „Dniu przedsiębiorczości” w latach 2004–2007

Źródło: opracowanie autorki.

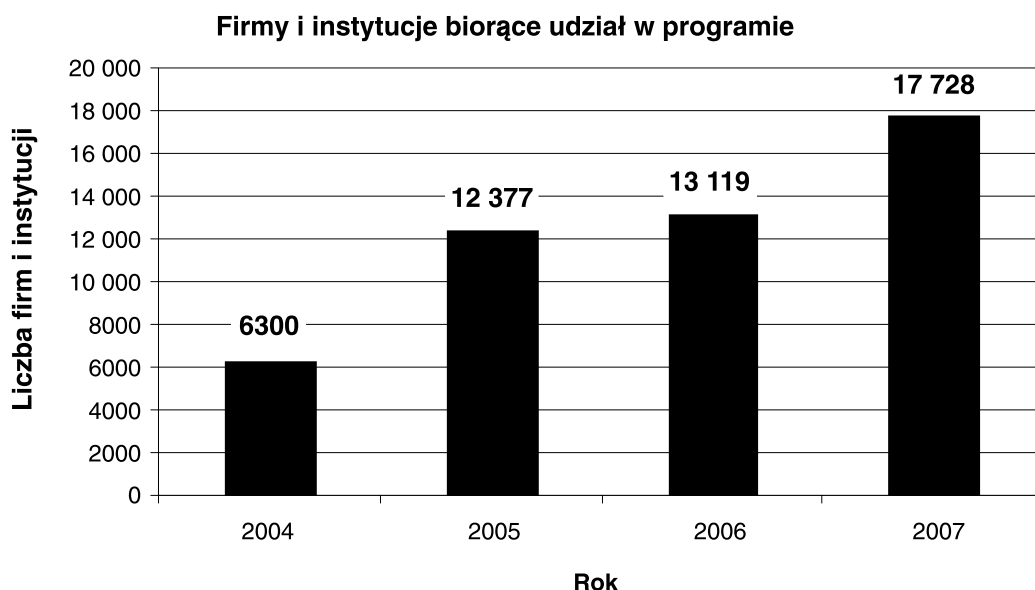
Poważnym wyzwaniem jest pozyskiwanie firm i instytucji. Fundacja zachęca do udziału partnerów ze świata biznesu, sponsorów oraz członków swojej rady dyrektorów. Dzięki temu w programie uczestniczą duże międzynarodowe firmy, banki oraz instytucje i urzędy państwowe. Fundacja korzysta także z uprzejmości wielu instytucji zamieszczających informacje o programie na swoich stronach internetowych.

Nieocenionym sposobem na włączenie do projektu małych lokalnych firm, urzędów i instytucji jest pomoc szkół. Co roku w organizację praktyk dla uczniów włączają się nauczyciele, rodzice oraz sami uczniowie. To dzięki nim „Dzień przedsiębiorczości” stał się ogólnopolskim ruchem na rzecz edukacji młodzieży. Uczniowie zapraszani są przez przedstawicieli urzędów gmin, izb celnych, posterunków straży pożarnej, policji, gabinetów weterynaryjnych, kancelarii prawnych, dużych i małych przedsiębiorstw.

Włączenie się firm i instytucji w realizację „Dnia przedsiębiorczości” pozwala na zdobycie uznania dla osiągnięć firmy, zbudowanie dobrych relacji z lokalną społecznością oraz pozyskanie potencjalnych pracowników i partnerów w biznesie. Nie bez znaczenia jest także satysfakcja płynąca z udzielania pomocy młodym ludziom w dokonywaniu wyboru dalszej drogi kształcenia i planowania kariery zawodowej.

Przez cztery kolejne edycje projektu liczba firm i instytucji, które zaoferowały uczniom swoją pomoc, wzrosła niemal trzykrotnie. Wykres przedstawia liczbę firm i instytucji zaangażowanych w projekt „Dzień przedsiębiorczości” w latach 2004–2007 (ryc. 3).

Ryc. 3. Firmy i instytucje biorące udział w programie w latach 2004–2007

Źródło: opracowanie autorki

„Dzień przedsiębiorczości” trwa jeden dzień, ale przygotowania do programu rozpoczynają się w szkołach z dużym wyprzedzeniem. Szkolni koordynatorzy są zobowiązani do poddania się określonej procedurze przygotowującej dyrekcję, rodziców i uczniów do udziału w projekcie. Po wyrażeniu zgody przez dyrekcję następuje formalna rejestracja szkoły na stronie internetowej Fundacji (www.junior.org.pl). Wówczas szkoła uzyskuje dostęp do materiałów edukacyjnych i do oferty firm oraz możliwość zgłaszania do programu firm, które udostępniły jej swoją ofertę. Niezwykle ważne jest zorganizowanie spotkania z rodzicami, ponieważ dzięki ich włączeniu w organizację „Dnia przedsiębiorczości” rosną szanse szkoły na pozyskanie lokalnych firm, instytucji

i urzędów. Do obowiązków szkolnego koordynatora programu należy przydzielenie uczniom odpowiednich miejsc pracy zgodnie z ich zainteresowaniami i preferencjami oraz przeprowadzenie lekcji poprzedzających praktykę – także bezpośrednio przed „Dniem przedsiębiorczości”.

Każda szkoła uczestnicząca w projekcie otrzymuje pakiet materiałów do realizacji programu, w wersjach papierowej i elektronicznej, obejmujący karty zgłoszenia ucznia (zawierające elementy kwestionariusza zainteresowań edukacyjno-zawodowych ucznia, planowanych studiów i wymarzonego zawodu), karty zgody rodziców (opiekunów) na udział młodzieży w programie, karty zgłoszenia wolontariuszy z przedsiębiorstw i urzędów przyjmujących uczniów na praktyki, informatory dla wolontariuszy (prezentujące założenia programu, sposoby włączania się firm do projektu i proponowany przebieg „Dnia przedsiębiorczości”) oraz tzw. analizę wyboru, czyli kwestionariusz wypełniany przez uczniów po odbyciu praktyki, stanowiący ocenę stanowiska pracy według konkretnych kryteriów (płacy, możliwości awansu, satysfakcji z wykonywania zawodu, szans na zatrudnienie itd.) Informatory dla wolontariuszy szkoła jest zobowiązana dostarczyć wszystkim współpracującym z nią instytucjom; firmom, które same zgłosiły się do programu, informatory przekazywane są przez Fundację.

Wszystkie informacje dotyczące programu są umieszczone i na bieżąco aktualizowane na internetowych stronach Fundacji Młodzieżowej Przedsiębiorczości, w zakładce „Dzień przedsiębiorczości”, pogrupowane według kategorii przedmiotowych i adresatów przekazu. Pełny dostęp do tych materiałów jest możliwy po zarejestrowaniu się i zalogowaniu szkoły w systemie. Szkoły muszą wypełnić formularz zgłoszeniowy i przesłać do Fundacji potwierdzenie zgłoszenia, z pieczęcią szkoły i podpisem dyrektora. Po tej procedurze konto szkoły zostaje aktywowane.

Firmy i instytucje mogą się zgłaszać do programu na dwa sposoby:

- bezpośrednio – wypełniając formularz dostępny na stronie internetowej i przesyłając do Fundacji potwierdzenie zgłoszenia. Z tej oferty mogą skorzystać wszystkie szkoły uczestniczące w programie, które zwrócą się do firmy o potwierdzenie przyjęcia ucznia na dane stanowisko;
- za pośrednictwem szkoły – zgłaszając ofertę do wybranej szkoły. W tym celu należy wypełnić „Karty zgłoszenia wolontariusza” i przekazać je szkolnemu koordynatorowi „Dnia przedsiębiorczości”. Wówczas rejestracji firmy w bazie danych w imieniu firmy dokonuje szkoła, automatycznie rezerwując oferowane przez firmę stanowiska dla swoich uczniów.

Dzień praktyk

Punkt kulminacyjny programu stanowi praktyka. Uczeń towarzyszy swojemu wolontariuszowi przez 3–5 godzin dnia roboczego. W tym czasie zapoznaje się ze specyfiką stanowiska pracy i zakresem obowiązków, wykonuje proste zadania, pozyskuje informacje na temat predyspozycji, wymaganego wykształcenia, niezbędnych umiejętności itp. Wskazane jest, aby szkolny koordynator, w miarę możliwości, odwiedzał uczniów odbywających praktykę.

Po „Dniu przedsiębiorczości” następuje jego ewaluacja: szkolny koordynator wraz z uczniami sporządza szczegółowe sprawozdanie z przebytej praktyki, przeprowadza lekcję podsumowującą udział uczniów w programie (z wykorzystaniem formularzy analizy wyboru) i wysyła listy z podziękowaniami do firm.

Podsumowaniem programu jest uroczysta Gala Przedsiębiorczości organizowana we współpracy z Kancelarią Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Od początku trwania programu odbywa się ona w Pałacu Prezydenckim w Warszawie. Podczas uroczystości najaktywniejsze szkoły oraz firmy i instytucje zostają uhonorowane specjalnymi statuetkami i dyplomami. Nagrody otrzymują także uczniowie – laureaci konkursu na najlepszy fotoreportaż z „Dnia przedsiębiorczości”. Zwycięzców wyłania Komitet Honorowy „Dnia przedsiębiorczości”, w skład którego

wchodzą z reguły przedstawiciele: Kancelarii Prezydenta RP, Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, zarządu Fundacji Młodzieżowej Przedsiębiorczości oraz Rady Dyrektorów Amerykańskiej Izby Handlowej w Polsce. Zgodnie z regulaminem „Dnia przedsiębiorczości”, Komitet może wybrać z każdego województwa nie więcej niż dwie szkoły, kierując się liczbą uczniów biorących udział w programie oraz zaangażowaniem procentowym. Komitet zastrzega sobie prawo przyznania nagród specjalnych tym szkołom, które w jakikolwiek inny sposób pozytywnie wyróżniły się podczas „Dnia przedsiębiorczości”. Podobne zasady obowiązują przy wyborze najaktywniejszych firm i instytucji. W tym wypadku Komitet kieruje się liczbą stanowisk oferowanych przez firmę. Nagradza również przedsiębiorstwa i instytucje, które zaoferowały stanowiska w swoich oddziałach i filiach w całym kraju.

Honorowymi gośćmi Gali Przedsiębiorczości byli dotychczas: Aleksander Kwaśniewski, prezydent RP w latach 1995–2005, oraz Lech Kaczyński, obecny prezydent RP.

W 2005 r. za organizację projektu „Dzień przedsiębiorczości” Fundacja Młodzieżowej Przedsiębiorczości otrzymała pierwszą nagrodę w Konkursie na Najlepszą Inicjatywę Obywatelską Pro Publico Bono w kategorii „Inicjatywy edukacyjne”.

“Job Shadow Day” as an Opportunity to Better Preparation the Students of Upper Secondary Schools to Enter the Labor Market

The following paper presents a Job Shadow Day undertaken by the Junior Achievement Foundation, a non-governmental organization with the aim of preparing children and youths to live in market economy and to allow young people to gain knowledge and practical capabilities that facilitate the realization of the plans for career.

The Foundation works within the framework of Junior Achievement Worldwide – the oldest and fastest developing organization in the world, which is engaged in youth economic education in more than one hundred countries. Junior Achievement Foundation pursues its objectives in cooperation with the business environment, the Ministry of National Education and the National Bank of Poland.

Job Shadow Day allows young people to see in detail what the ideal job looks like, to learn about its specifics, to find out about the required qualifications and indispensable skills. Such an experience makes it possible to compare visions with reality and to have a better idea of the future job.